

ПРО ПІДГОТОВКУ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ ОБЛАСТІ ДО НОВОГО НАВЧАЛЬНОГО РОКУ

Завершився 2025/2026 навчальний рік, який став суворим іспитом на стійкість не лише для освітянської галузі області, та й для всієї інфраструктури, яка забезпечувала життєспроможність регіону в цілому.

Тому питання підготовки сфери освіти до безперебійної роботи у новому навчальному році є ґрунтовною складовою готовності інфраструктури кожної окремої територіально-адміністративної одиниці щодо електро-, тепло-, водозабезпечення, тому вимагає комплексних рішень.

В умовах загострення безпекової ситуації в області незмінним пріоритетом залишається питання створення безпечного освітнього простору для усіх учасників освітнього процесу, повсякчасного та обов'язкового реагування усіма учасниками освітнього процесу на сигнали «Повітряної тривоги», нарощування фонду захисних споруд цивільного захисту в закладах освіти, збільшення місткості укріплень у закладах загальної середньої освіти для організації очного (денного) формату роботи закладів освіти області.

Готуючись до нового навчального року передусім працюємо над підсиленням енергонезалежності закладів освіти у новому 2026/2027 навчальному році.

Наше завдання – забезпечити безперервну роботу всієї мережі закладів освіти області, яка налічує 1681 освітню установу:

- 800 – закладів дошкільної освіти (ЗДО);
- 707 – закладів загальної середньої освіти (ЗЗСО);
- 96 – закладів позашкільної освіти (ЗПО);
- 24 – заклади професійної освіти (ЗП(ПТ)О);
- 37 – закладів фахової передвищої освіти (ЗФПО);
- 17 – закладів вищої освіти (ЗВО).

Серед них найбільш чисельними є заклади дошкільної (довідково: 41631 особа, значне зменшення Одеська міська -1549 осіб, Чорноморська міська рада – 366 осіб) та загальної середньої освіти (243723 осіб), підготовка до роботи яких вимагає багатовекторних та комплексних рішень, з використання власних фінансових можливостей, контролю за своєчасністю та ефективністю використання коштів державних субвенцій, залученням різнопланової допомоги міжнародних організацій, спонсорів та партнерів.

Аналізуючи оперативну інформацію з набору першокласників встановлено, що у 2026/2027 навчальному році освітній процес у новій українській школі планують розпочати 15 447 наших хлопчаків та дівчаток (981 клас).

Необхідно відмітити тенденцію щодо зменшення контингентів здобувачів освіти області.

Бажаючи їм успішного початку шкільного життя, маємо розуміти власний рівень відповідальності у процесі підготовки закладів освіти до нового 2026/2027 навчального року.

Виходячи із реалій воєнного стану, на рівні області процес підготовки до нового навчального року розпочато із розроблення комплексу заходів, затверджених розпорядженням голови (начальника) обласної державної (військової) адміністрації від 08 червня 2026 року № 605/А-2026 «Про підготовку закладів освіти Одеської області до початку 2026/2027 навчального року».

Максимальна долученість всіх органів місцевого самоврядування, голів районних державних адміністрацій, керівників закладів освіти різних типів та форм власності до виконання комплексу рішень, посилить спроможність закладів освіти працювати автономно – з достатньою потужністю для повноцінного навчання та розвитку наших дітей і подальшої успішності кожної дитини.

Фактор безпеки освітнього процесу залишається основним у процесі підготовки до нового навчального року, що забезпечує наступний пріоритет – організацію очного формату для якомога більшої кількості закладів та здобувачів освіти області та передбачає:

1. Створення безпечного освітнього середовища, наявність захисних споруд цивільного захисту, застосування додаткових заходів безпеки

На кінець навчального року будівельні роботи завершені на 140 об'єктах (86 закладів загальної середньої та 54 закладів дошкільної освіти).

Фонд споруд цивільного захисту різних типів та форм власності для укриття учасників освітнього процесу складає 1400 споруд цивільного захисту (без урахування закладів приватної форми власності), що укриває 310, 2 тис. осіб. Серед них:

- 157 протирадіаційних укриттів для захисту 39,22 тис. осіб;
- 931 найпростіше укриття для захисту 198,21 тис. осіб;
- 299 споруд цивільного захисту (різних типів) інших суб'єктів господарювання для укриття 53,12 тис. учасників освітнього процесу.

Відповідно до Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про повну загальну середню освіту» щодо запровадження заходів безпеки в закладах загальної середньої освіти» від 08 вересня 2025 року № 4609-IX посилені заходи безпеки у закладах освіти області, із січня 2026 року у закладах освіти запроваджені посилені заходи безпеки, що передбачають жорсткий контроль доступу на територію закладів освіти, посилення поліцейської присутності та обмеження доступу сторонніх осіб, огороження території закладів освіти:

на 213 об'єктах закладах дошкільної та загальної середньої освіти організовано охорону об'єктів закладів освіти із залученням підрозділів Управління поліції охорони (фізична присутність);

на 254 об'єктах забезпечено охорону об'єктів закладів освіти іншими суб'єктами охоронної діяльності,

1115 об'єктів охороняються штатними працівниками закладів;

на 1140 об'єктах встановлено «тривожну кнопку» з виходом на пульт реагування підрозділу поліції охорони;

771 об'єкт забезпечений системами протипожежного захисту;

891 об'єкт облаштовані огорожею повністю.

Важливим аспектом є психологічна підтримка як базовий елемент створення комфортного освітнього середовища. Формування культури безпеки життєдіяльності дітей та молоді в освітній мережі Одеської області реалізується через проекти «Класи безпеки», «Мобільні (пересувні) класи безпеки», «Рух юних рятувальників-пожежних (ДЮРП)», проводиться інформаційно-роз'яснювальна робота з усіма учасниками освітнього процесу, зокрема і в освітньому середовищі. Для захисту прав і законних інтересів учасників освітнього процесу у закладах загальної середньої освіти впроваджується проект «Служба освітньої безпеки» (далі – СОБ).

Інспектори СОБ у взаємодії з адміністраціями закладів загальної середньої освіти, педагогічними працівниками, учнями та їх батьками працюють над запровадженням необхідних безпекових заходів, формуванням культури безпеки учасників освітнього процесу та виконують три основні функції – правоохоронну, наставницьку та просвітницьку.

На даний час працює 168 таких інспекторів СОБ, з них 98 – у закладах освіти територіальних громад області, 70 - в закладах освіти Одеської міської ради). Інспекторами СОБ, які приступили до виконання службових обов'язків безпосередньо у закладах освіти, спільно із працівниками ДСНС організовані практичні тренування з учасниками освітнього процесу щодо алгоритмів дій у разі надзвичайних ситуацій, ракетної небезпеки, повітряної тривоги, раннього запобігання та евакуації учасників освітнього процесу тощо. 76 територіальних громад обслуговують 107 поліцейських офіцерів громади.

На базі закладів освіти сформовано 427 дружини юних рятувальників пожежних, що працюють під супроводом представників територіальних підрозділів ДСНС. З метою формування компетентностей безпеки у здобувачів освіти, в частині підвищення рівня обізнаності з питань дій в умовах надзвичайних ситуацій, правил пожежної та мінної безпеки, цивільного захисту, правової поведінки, запобігання конфліктам та правопорушенням, безпечної поведінки в інтернеті, надання домедичної допомоги продовжує удосконалюється мережа класів безпеки, наразі працює 592 таких класи.

Робота в даному напрямі буде продовжена.

2. Підвищення енергостійкості та енергоефективності закладів освіти області

З метою забезпечення функціонування та життєдіяльності закладів освіти різних типів та форм власності області в умовах, пов'язаних з наслідками атаки рф на об'єкти електроенергетичного сектору, проводиться постійна координація роботи з питань відновлення роботи закладів освіти, наявності альтернативних джерел енергії, тепло- та водопостачання закладів освіти з урахуванням безпекової ситуації в кожній окремій адміністративно-територіальній одиниці.

У більшості закладів є генератори, щоб забезпечити безперебійний освітній процес у разі відключень електроенергії. Та все ж частина закладів залишається вразливою до перебоїв із постачанням електрики, тому потрібні додаткові заходи на забезпечення паливом, портативними зарядними станціями та резервними джерелами живлення.

Задля організації сталого функціонування енергетичних систем (опалення, освітлення, водовідведення/підведення тощо) маємо 1430 резервних генераторів, у 27 закладах освіти встановлено сонячні панелі, у 26 - накопичувачі енергії.

Але досвід минулого року показав потребу в створенні гібридних систем резервного живлення – вони поєднують генератори, накопичувачі енергії та відновлювані джерела, що забезпечує швидкий перехід на автономне живлення в разі аварій або віялових відключень.

Робота в даному напрямі буде продовжена.

3. Якісне харчування - запорука фізичного та психологічного благополуччя здобувачів освіти в умовах постійних загроз

Особлива увага була приділена питанню організації безоплатного харчування учнів 1-4 та 5-11 класів закладів загальної середньої освіти Одеської області як прифронтового та прикордонного регіону, що реалізується як пілотний/експериментальний проєкт з використанням коштів субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам та коштів Всесвітньої продовольчої програми Організації Об'єднаних Націй.

Упродовж навчального року безоплатним гарячим харчуванням охоплено 191063 учня 1-11 класів закладі загальної середньої освіти.

Серед них: 59020 учні 1-4 класів, що становить 100% від загальної кількості учнів початкових класів, 132043 учні 5-11 класів шкіл області; 40 763 учнів пільгових категорій, зокрема: діти учасників бойових дій, діти військовослужбовців, діти загиблих учасників бойових дій, з них 18 189 учнів 1-4 класів, 22 574 учні 5-11 класів.

Показник середньої вартості порції на одного учня по області у 2026 році становить: для учня 1-4 класу - 55 гривень, 5-11 класу - 65 гривень.

Значним показником, що покращує якість, безпечність та умови організації харчування, є використання нових технологічних моделей організації харчування – «Базова та Опорна кухня» у 18 школах області.

Постійний процес навчання кухарів та працівників харчоблоків закладів освіти області, який здійснюється на базі 3 сучасних кулінарних хабів, сприяє застосуванню нових технологічних карток приготування страв оновленого шкільного меню та раціону. Наразі проведено навчання 2075 працівників харчоблоків закладів освіти області.

Водночас тривають заходи щодо здійснення спільних моніторингових перевірок організації та якості харчування дітей в закладах освіти спільно з Головним управлінням Держпродспоживслужби в Одеській області.

Упродовж I півріччя 2026 року проведено перевірку примірного чотиритижневого сезонного меню (з урахуванням особливих дієтичних потреб здобувачів освіти/дітей (у разі наявності), сезонності, наявності харчових продуктів, порцій страв для різних вікових груп, санітарного законодавства та норм харчування) у 529 закладах загальної середньої освіти області (всі розглянуті меню отримали погодження).

Вивчено питання якості приготовлених страв за температурними та органолептичними показниками у 38 школах області, вивчення питання забезпечення внутрішнього контролю в закладі за процесом організації харчування відбулося у 44 освітніх установах.

Проведено 3 навчальні заходи у форматі вебінарів щодо дотримання процедур, заснованих на принципах системи НАССР, організовано 13 навчань з підвищення кваліфікації для працівників їдалень (харчоблоків) закладів освіти, на опрацюванні в територіальних громадах області знаходяться 13 рекомендаційних листів щодо методичної та консультативної допомоги стосовно впровадження Стратегії реформування системи шкільного харчування у 2026 році.

У лютому 2026 року з метою здійснення об'єктивної оцінки ефективності впровадження реформи шкільного харчування та контролю за дотриманням стандартів якості організації харчування проведено опитування батьків здобувачів освіти шкіл громад області.

Участь в опитуванні взяли 32 866 батьків здобувачів освіти, що говорить про надзвичайно високу активність та небайдужість батьків до питань освітнього процесу, а також про їхнє бажання впливати на зміни в закладах освіти. Понад 76% респондентів задоволені безкоштовним гарячим харчуванням у закладах загальної середньої освіти області.

Проведення зазначених заходів суттєво вплинуло на покращення умов організації харчування у закладах освіти області, дотримання обов'язкових вимог з питань безпеки продуктів та підтримки здоров'я учнів шляхом впровадження чітких правил та процедур на всіх етапах приготування та зберігання їжі.

Триває втілення проєкту «Ізмаїл. Фабрика-кухня» з урахуванням домовленостей Меморандумів про співпрацю між Одеською обласною державною (військовою) адміністрацією, Ізмаїльською міською радою та фундацією «Конфлікт та Розвиток» за підтримки фонду від The Howard G. Buffett Foundation щодо початку реалізації проєкту «Ізмаїл. Фабрика-кухня».

Проектна потужність Фабрики-кухні визначена в розмірі 10000 порцій (страв) у зміну з урахуванням прогнозованої потреби у забезпеченні організованого харчування для мережі комунальних закладів освіти міста Ізмаїл та прилеглих територіальних громад. Наразі тривають підготовчі роботи на об'єкті.

Продовжується робота по модернізації їдалень та харчоблоків шкіл області, розпорядженнями Кабінету Міністрів України від 29.04.2026 № 395-р, від 06.05.2026 № 423-р та від 27.05.2026 № 511-р Одеській області розподілено кошти субвенції для проведення робіт за 3 проєктами у сумі 93 212,3 тис.грн.

Сума коштів місцевих бюджетів на співфінансування становить 27 101,215 тис. грн.

Наразі на 1 об'єкті після проведених торгів відбувається визначення переможця; на 1 об'єкті оголошено торги вдруге, оскільки попередні торги не відбулись через відсутність учасників, та ще на 1 об'єкті готується технічна документація для оголошення торгів.

Всі реалізовані та нові проєкти з будівництва, відновлення, модернізації їдалень (харчоблоків) у закладах освіти є такими, що відповідають державним будівельним нормам, національним стандартам, вимогам щодо енергоефективності, гігієнічним вимогам та принципам системи НАССР.

З метою рівня обізнаності, культури здорового харчування в області проведено «ТИЖДЕНЬ ЗДОРОВОГО ХАРЧУВАННЯ», підсумковим етапом якого став «ФЕСТИВАЛЬ ЗДОРОВОГО ХАРЧУВАННЯ», організований та проведений на базі кулінарного хабу Північного професійного коледжу.

Поряд з цим отриманий досвід організації харчування у 2025/2026 навчальному році підсвічує наявність низки проблем. Необхідність забезпечення харчування здобувачів освіти/дітей у закладах освіти умовах відсутності електропостачання, змусило харчування учнів організовувати в укриттях 60 закладів загальної середньої освіти: у 47- гаряче харчування, у 13 - буфетна продукція.

Ця ситуація ще раз загострює увагу на питанні забезпечення автономності основних критичних систем та технологічних вузлів закладів освіти, серед яких харчоблоки та їдальні шкіл.

Водночас недостатньою для організації харчування всіх учнів 5-11 класів шкіл області є потужність обідніх залів та харчоблоків низки шкіл області, застаріле технологічне обладнання харчоблоків та їдалень, заборона використання таких харчоблоків та їдалень від Держпродспоживслужби в Одеській області.

У зв'язку із цим проєктно-кошторисна документація з позитивними експертним звітами на модернізацію 18 харчоблоків шкіл області подана до Єдиної цифрової системи DREAM у 2026 році (2- опорна кухня, 16 - базова кухня).

4. Розбудова «Нової української школи» у 2026 році - сучасний освітній простір, старша профільна школа

На державному рівні продовжується робота щодо забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа».

В області сформована мережа закладів загальної середньої освіти, що забезпечить роботу старшої профільної школи.

Наразі діє розпорядження голови (начальника) Одеської обласної державної (військової) адміністрації від 07 листопада 2025 року №1171/А-2025 «Про внесення змін у додаток до розпорядження голови (начальника) Одеської обласної державної (військової) адміністрації від 29 серпня 2024 року №829/А-2024» до мережі ліцеїв області внесено зміни.

До мережі закладів загальної середньої освіти, які забезпечуватимуть здобуття профільної середньої освіти у громадах області увійшло 138 академічних та 35 професійних ліцеїв.

До переліку закладів загальної середньої освіти - учасників експериментального проєкту щодо запровадження в закладах загальної середньої освіти освітніх програм, розроблених на основі типової освітньої програми для 10-12 класів закладів загальної середньої освіти, які забезпечують здобуття профільної середньої освіти за академічним спрямуванням, увійшло 8 закладів загальної середньої освіти області, та для розбудови проєкту отримують по 10 млн. грн.

Триває робота стосовно щомісячного контролю за процесом можливих змін у мережі закладів загальної середньої освіти академічного спрямування в частині процесу прийняття рішень засновниками закладів освіти та проведення громадських обговорень зазначених рішень.

Департаментом освіти і науки обласної державної адміністрації продовжується робота щодо координації даного питання на різних рівнях, а саме:

- участь у проєкті національного пілотування системи профорієнтації дітей і підлітків 39 закладів загальної середньої освіти у 27 громадах, що є важливим кроком у реформі «Нова українська школа», зокрема її третьому етапі – розвитку старшої профільної школи в Україні;

- проведення аналізу стану доріг, що ведуть до майбутніх академічних ліцеїв, підготовка листів – звернень з даного питання до Міністерства освіти і науки України з пропозицією щодо вирішення питання ремонту доріг шляхом використання коштів та залишків освітньої субвенції на умовах співфінансування та/або створення окремої державної цільової програми «Дорога до ліцею» (засідання платформи «Діалог з громадами»);

- визначення потреби та проведення закупівлі шкільних автобусів для підвезення учнів до закладів загальної середньої освіти академічного спрямування;
- проведення роз'яснювальної та консультаційної роботи з даного питання на співбесідах з начальниками органів управління освітою громад області, проведення селекторних нарад на рівні обласної державної адміністрації;
- здійсненням контролю за своєчасним проходженням закладами загальної середньої освіти процедури ліцензування;
- зустрічі з представниками депутатського корпусу місцевих рад, виїзди на місця директора Департаменту освіти і науки Одеської обласної державної адміністрації для вивчення проблемних питань;
- проведення робочих зустрічей з національними експертами Швейцарсько-українського проєкту DECIDE – «Децентралізація для розвитку демократичної освіти».

Поряд із діючими осередками вивчення оновленого предмета «Захист України» облаштування осередків викладання навчального предмета «Захист України» у закладах освіти, які забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти, і міжшкільних ресурсних центрах (передбачено області - 40 625,00 тис. грн).

За оперативною інформацією в бюджетах територіальних громад передбачено 15 956,629 тис. грн на співфінансування. Проводиться робота щодо внесення зазначеного напряму до єдиний проєктний портфель, де формуються переліки товарів, оголошуються процедури закупівлі.

Що стосується субвенції на облаштування осередків викладання навчального предмета «Захист України» у закладах освіти, які забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти, на теперішній час визначено 13 закладів, де створюються нові осередки, та 5 закладів, які потребують дооблаштування.

Розпорядженням Одеської обласної державної адміністрації від 04.05.2026 № 449/А-2026 здійснено розподіл коштів субвенції в сумі 32 432,40 тис. грн між територіальними громадами для вищевказаних закладів загальної середньої освіти.

Найближчим часом буде здійснений розподіл коштів субвенції у сумі 8192,60 тис. грн ще для 10 ЗЗСО на дооблаштування осередків.

Кошти державної субвенції використовуються і за іншими напрямами розбудови нової української школи.

Постановою Кабінету Міністрів України від 11.02.2026 № 170 «Деякі питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію публічного інвестиційного проєкту на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа» у 2026 році» (зі змінами та доповненнями) Одеській області передбачені кошти у сумі 196 676,20 тис. грн.

Відповідно до пункту 4 Порядку та умов, затверджених вказаною постановою, субвенція спрямовується на реалізацію публічних інвестиційних проєктів, які включені до галузевого (секторального) проєктного портфеля держави і які відповідають напрямам (критеріям) програми публічних інвестицій «Забезпечення закладів загальної середньої освіти засобами навчання та обладнанням в межах впровадження реформи «Нова українська школа», зокрема на:

- створення сучасного освітнього простору для закладів загальної середньої освіти комунальної форми власності, які здійснюють освітній процес за очною формою або з поєднанням очної та дистанційної форми здобуття освіти і які згідно з планом формування мережі закладів загальної середньої освіти відповідної адміністративно-територіальної одиниці у 2027/2028 навчальному році не забезпечуватимуть здобуття профільної середньої освіти (передбачено області - 86 051,20 тис. грн);

- створення сучасного освітнього простору в пілотних закладах освіти: закупівля засобів навчання та обладнання, комп'ютерного, мультимедійного обладнання та меблів для навчальних кабінетів математичної, природничої, інформатичної освітніх галузей і міжгалузевих інтегрованих курсів (STEM, робототехніка), зокрема фізичних, біологічних, хімічних і STEM-лабораторій (передбачено області -70 000,0 тис. грн).

Водночас необхідно зазначити, що невід'ємною частиною створення безпечних умов перевезення учасників освітнього процесу є оновлення застарілого парку шкільних автобусів. Щорічні закупівлі шкільних автобусів здійснюються за кошти державної субвенції та кошти місцевих бюджетів. Постановою Кабінету Міністрів України від 25 лютого 2026 року №251 «Деякі питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію публічного інвестиційного проекту на безперешкодний доступ до якісної освіти - шкільні автобуси у 2026 році» Одеській області розподілена субвенція у сумі 187 441,00 тис. грн. За кошти державної субвенції та кошти місцевих бюджетів планується придбання 68 шкільних автобусів.

Окремим блоком завдань є питання виконання вимог постанов та розпоряджень Кабінету Міністрів України стосовно використання освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам в частині облаштування безпечного освітнього середовища; безпечних умов у закладах, що надають загальну середню освіту шляхом облаштування укриттів, дотримання вимог пожежного захисту; придбання обладнання, модернізації їдалень (харчоблоків) закладів загальної середньої освіти; покращення якості та умов організації гарячого харчування учнів 1-4, 5-11 класів закладів загальної середньої освіти; реалізацію публічного інвестиційного проекту забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа», а також викладання навчального предмета «Захист України» тощо.

Прошу звернути увагу на ключові напрямки підготовки закладів освіти до нового 2026/2027 навчального року, а також тримати на контролі наступні питання:

- формування комісій для перевірки закладів освіти до нового навчального року з обов'язковим включенням до них фахівців територіальних підрозділів державного нагляду (контролю);

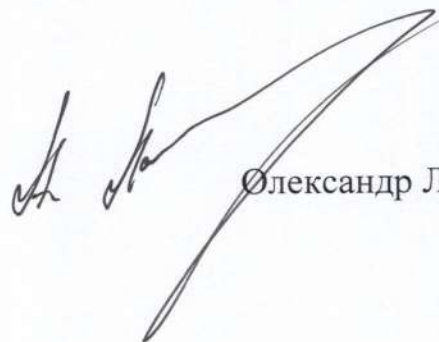
- підвищення енергетичної стійкості шляхом підготовки енергетичної системи до роботи в умовах віялових відключень або повного блекаута (особлива увага приділяється забезпеченню резервними генераторами, підготовки котелень, запасів пального, вугілля та дров, особливо для закладів із цілодобовим перебуванням дітей та об'єктів критичної інфраструктури);

- розширення фонду споруд цивільного захисту, їх дообладнання у разі потреби, створення умов для організації освітнього процесу, за необхідності, процесу організації харчування;
- застосування державного альтернативного програмного продукту – освітнього мобільного додатка «Мрія»;
- доставки підручників до закладів загальної середньої освіти за новими правилами;
- заходів з коригування та громадського обговорення планів формування мережі, з урахуванням можливих змін у рішеннях органів місцевого самоврядування (засновника);
- своєчасного використання коштів державних субвенції, коштів, виділених з місцевих бюджетів для співфінансування актуальних питань розвитку освітньої галузі у 2026 році.

Департаментом освіти і науки Одеської обласної державної адміністрації підготовано та надіслано до органів управління освітою лист від 18.05.2026 №3355/07-16/04.1-16/2-26 «Про підготовку закладів освіти Одеської області до початку 2026/2027 навчального року та опалювального сезону», розпорядження виконуючого обов'язки голови (начальника) обласної державної (військової) адміністрації від 08 червня 2026 року № 605/А-2026 «Про підготовку закладів освіти Одеської області до початку 2025/2026 навчального року».

Просимо вжити заходів щодо своєчасного виконання вимог зазначених документів, що забезпечить готовність закладів освіти області до організованого початку 2026/2027 навчального року.

Директор Департаменту освіти і науки
обласної державної адміністрації

Олександр ЛОНЧАК